

*Міністерство освіти і науки України
Національна спілка архітекторів України
Українська академія архітектури
Київський національний університет будівництва і архітектури
Politechnika Krakowska * Politechnika Lubelska * ДП "ДПРОМІСТО"*

**СУЧАСНА
АРХІТЕКТУРНА ОСВІТА.
ЕТНОЛОГІЧНІ
ЗАСАДИ УКРАЇНСЬКОЇ
АРХІТЕКТУРИ**

**МАТЕРІАЛИ
XIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
25 листопада 2021 року
КИЇВ – КНУБА**

Київ 2022

*Рекомендовано до видання на засіданні вченої ради
архітектурного факультету № 6 від 27 січня 2022 року*

Сучасна архітектурна освіта. Етнологічні засади української
С 89 архітектури: матеріали XIII Всеукраїнської наукової конференції
25 листопада 2021 р. – К.: КНУБА, 2022. – 168 с.

Розглянуто: етнологічні засади у архітектурній освіті, впровадження нових методик архітектурного навчання, історичні та теоретичні питання розвитку архітектури України, етнологічні аспекти у історичній та сучасній архітектурі України, перспективи розвитку вітчизняної архітектурної освіти.

Призначено для дослідників проблем архітектурної освіти та інших наукових напрямів у сфері архітектури і дизайну, викладачів вищих навчальних закладів, архітекторів, студентів архітектурних факультетів.

УДК 71; 72

© КНУБА, 2022

ЗМІСТ

Кашенко О.В.	Вступне слово. Етнологічні засади української архітектури	9
Бадюл М.Г., Черкас П.Ю., Провіз Д.Е.	Аналітичний малюнок замість академічного в освіті архітектора	12
Бачинська Л.Г.	Радянська мозаїка 1970-1980-х років: відмінності трактування тематики російськими та українськими митцями	14
Бачинська О.В.	Вплив релігій і архітектурних традицій різних етносів на сакральну архітектуру Києва	16
Бондаренко О.П.	Методичні аспекти дослідження традиційного українського житла періоду після Другої світової війни	18
Броннікова С.С.	Місце базових дисциплін в сучасній архітектурній освіті	20
Вадімов В.М., Васильєв П.О.	Мотиваційна складова навчального процесу архітектурних спеціальностей	23
Дарійчук О.П., Нещадим В.О.	Психологічні аспекти змішаного навчання студентів архітекторів	25
Дивак В.І.	Принципи оптимізації часу виконання курсових проектів	27
Дорошенко Ю.О.	Застосування студентами міжпрограмного інтерфейсу під час моделювання протяжних архітектурних об'єктів змінного перерізу	30
Дорошенко Ю.О.	Особливості формування фахово-інформатичної компетентності майбутніх архітекторів в умовах змішаної освіти	31
Дьоміна Г.О.	Сучасні напрямки інтеграції промислових територій у міське середовище	33

Єжова О.І.	Шлях трансформації державної програми «Велике будівництво» (від хаосу до цілісного вирішення розбудови інфраструктури України)	35
Жданова Я., Дорохіна Г.І.	Історичні передумови та особливості розвитку вертикальних ферм в Україні	38
Кадуріна А.О.	Символіка декору українських хат різних регіонів України (пирогове, м. Київ)	42
Качемцева Л.В., Діденко К.В., Кєпова Д.Ю.	Головний корпус Українського фізико- технічного інституту в Харкові. Особливості архітектурного та конструктивного рішення.	44
Кисельов В.М., Кисельова Г.В.	Архітектурне моделювання – основа методики архітектурного навчання	46
Ковальська Г.Л.	Особливості науково-проєктної документації охорони та збереження культурної спадщини	47
Криворучко Н.І.	Метафора в архітектурі як метод архітектурної творчості	49
Куцевич В.В.	Українська сакральна архітектура сьогодні	52
Мацевко І.І.	Виклики української архітектурної освіти в контексті глобальних дискусій про роль архітектора в сучасному суспільстві	54
Меженна Н.Ю.	Система тригерів та знаків при сприйнятті новацій в архітектурі	56
Михайленко Е.В., Прохорец І.М.	Інноваційні технології у підготовці майбутніх студентів архітектурних та художніх ВНЗ	59
Негай Г.А.	Сучасна архітектурна освіта в Україні та перспективи її вдосконалення	60
Ніколаєнко В.А., Ніколаєнко В.В.	Необхідність відродження передмість в сучасних вимогах	62
Новосад І.Г.	Методи збереження та розвитку історичної спадщини архітектури України	63

Польщікова Н.В., Василенко О.Б., Марценюк О.І.	Досвід проведення лекційних та семінарських занять з курсу Всесвітньої історії архітектури	66
Приймак В.В.	Роль етнологічного контексту в сучасній практиці архітектурного перетворення історичної забудови	67
Романова О.В.	Формоутворення народного декору в традиційній житловій архітектурі центрального Буджака	69
Северіна О.С., Русевич Т.В.	Концептуальне проектування. Етапи становлення	71
Семироз Н.Г.	Футурологія архітектурно-дизайнерської освіти	73
Слепцов О.С.	Поєднання архітектурних традицій і технологічних новацій на прикладі Свято- Миколаївського Храмового комплексу в селі Дейманівка, Полтавської області	75
Смадич І.П.	Особливості проведення просторового аналізу в умовах соціоцентричності містобудівних рішень	77
Смоляк В.В., Субін-Кожевнікова А.С., Хороша О.І., Машовець Н.С.	Формування архітектурної школи на базі наукових досліджень на Будівельному факультеті Вінницького національного технічного університету	79
Сьомка С.В.	Пропорційні системи в практиці сучасного проектування	81
Тімохін В.О.	Градації і деградація сталого розвитку архітектурної освіти в Україні	83
Токарь В.О.	Важливість традиційних методик вивчення архітектурних рішень при навчанні сучасних архітекторів	86
Уракіна А.	Втілення національних особливостей в архітектурі православних церков в стилі бароко в Києві: досвід для сучасності	88

Ушаков Г.Н.	Інтеграція сучасної архітектури у історичну забудову на прикладах м. Києва та світового досвіду. Правила включення	89
Філіппова Д.І.	Символіка образу як психологічний аспект впливу архітектури на людину	92
Філіпчук Ю.В., Гаращак Т.І.	Навчальний конкурсний дизайн за завданнями реальних замовників, як складова освіти архітекторів кафедри ДАС НУ «Львівська політехніка» в XXI столітті	94
Хайдуков В.О., Слепцов О.С.	Прикладне значення символу хреста в архітектурі православного храму	96
Харлан О.В.	Етнологічні аспекти як основа виникнення мобільної і стаціонарної архітектури	97
Черевко Н.В.	Застосування дистанційної форми навчання комп'ютерного проектування на прикладі приватної школи Lemberg Academy	99
Шебек Н.М.	Методика розвитку середовищного мислення здобувачів архітектурної освіти	101
Шкляр С.П., Василькова І.Є.	Особливості й тенденції розвитку сучасної архітектурної освіти	104
Ладан Т.М.	Етнологічна природна образно-символічна реконструкція генерального плану м. Києва	106
Ладан Т.М., Бурим К.Д.	Національний образ ділового комплексу для ІТ-компаній у промисловому районі м.Києва – Оболонь-Почайна	108
Ладан Т.М., Банний Т.А.	Пошуки національного образу будівлі третьої черги торговельно-розважального центру «Dream Town» у м. Києві	110
Ладан Т.М., Горбонос А.Ю.	Методика створення об'ємно-просторового етнографічного образу готельного комплексу у Закарпатській області України	111

Бабенцова О.С., Шаламова К.Ю.	Використання ВІМ-технологій у навчальних процесах архітектурних спеціальностей	113
Бабич А.	Розвиток екологічного будівництва в Україні в умовах сьогодення	115
Бланковська А.О., Кашченко О.В.	Художньо-декоративні особливості предметного середовища помешкання Бориспільського регіону в період з 14 по 18 сторіччя	117
Вербовецька В.В., Шаламова К.Ю.	Сучасні методи викладання графічних дисциплін у архітектурних спеціальностях	118
Горбань С., Северин А., Власенко В., Мартинов В.	Енергоефективні будинки– як розвиток архітектури в Україні	120
Жарська М.М., Шаламова К.Ю.	Історичні та етнологічні питання розвитку архітектури України	121
Косяненко К.	Впровадження нових методик архітектурного навчання	123
Клімчук М.В.	Вплив етносу та історії на розвиток сучасної архітектури Західної України	123
Кузьменко А.П., Третяк Ю.В.	Соціально-економічні проблеми сучасного розвитку дизайну медичних установ в Україні	125
Курілович К.В., Шаламова К.Ю.	Екологія як основа сучасної архітектурної освіти	128
Лупіна А.В., Мартинов В.Л.	Сучасні тенденції створення архітектурного простору центрів розвитку молоді	130
Овчаренко М.	Впровадження технологій інформаційного моделювання в архітектурну освіту	131
Павловська А.	Теплопостачання з використанням відновлюваних та альтернативних джерел енергії	133
Піскорська Д.Р., Шаламова К.Ю.	Сучасні інноваційні методології проектування – інтерактивна архітектура	134

Прокопенко А.С., Данько К.С.	Особливості дизайну інтер'єрів сучасних гуртожитків	136
Руднева І.М., Носач А.А.	Професійні комунікації та впровадження BIM- моделювання, як основні інструменти підвищення компетенцій студентів-архітекторів	137
Сенченко В.О.	Об'єкти авангардного Модернізму в Україні як національна та всесвітня спадщина	140
Сліпченко В.Р., Шаламова К.Ю.	Сучасні тенденції розвитку архітектурно-художньої освіти	141
Тиханська К.С.	Роль сучасних арт-об'єктів у формуванні площ малих та середніх міст України	143
Ткач О.М., Костюченко О.А.	Огляд становлення об'єктів нового типу - медіакомплексів	145
Усеїнова А.А., Третяк Ю.В., Косаревська Р.О.	Історичний аспект розвитку середовища дошкільних виховних установ в Україні	147
Цвіркун Д.С.	Особливості застосування етнічних мотивів в оздобленні інтер'єрів еко-готелів	149
Шебек Н.М., Селезенєва М.Д.	Способи реновації київських скверів на засадах критичного регіоналізму	151
Шебек Н.М., Спец А.С.	Етнічні аспекти проектування сучасних екопоселень	153
Шубська В.О.	Історичний та теоретичний розвиток архітектури України	155
Шуляр А.О., Мartiнов В.Л.	До питання екологічного будівництва	157
Mustafa Mahmud Abdulgani	Basic principles of modernization of transport and transfer assemblies of the metro	158

Tiberiu Teodor- Stanciu, Ramona Costea	MEMORAT. Learning the invisible	160
Serban Tiganas	Learning from the Present. Smart Combinations of On-line and Off-line Education for Architecture	163
Zhao Hongjuan, Kutsevych V.V.	The development of rehabilitation center for the aged on the background of population aging	165

УДК 72.03

О.В. Харлан,

к. арх., доцент, завідувач кафедри

Дизайну та реконструкції архітектурного середовища,

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

ЕТНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЯК ОСНОВА ВИНИКНЕННЯ МОБІЛЬНОЇ І СТАЦІОНАРНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Феномен етнічності проникає в усі сфери суспільного життя, визначає характер і хід соціально-культурного розвитку етносів. Феномен етнічності допомагає досягнути природу, характер та історію як окремих етносів, так і людства загалом.

Постановка проблеми. Доволі помітним у вивченні розвитку історії архітектури України є надання переваги у вивченні стаціонарної архітектури. Саме вона асоціюється з традицією і досягненнями у даній сфері. Водночас, не слід забувати про другий доволі потужний вид архітектури – мобільний. Вищезазначений напрям архітектури існував

наряду зі стаціонарним тисячі років на теренах Степу, однак вивченню ведення господарства землеробських культур, яке впливало на формування різноманітної стаціонарної архітектури, українські дослідники приділяють більшу увагу ніж іншому способу ведення господарства – кочовому скотарству. Саме особливості способу ведення цього господарства вплинули на формування матеріальної і духовної культури суспільства кочовиків, незмінною частиною якого була мобільна архітектура, специфіка якої проявлялася в житлових, громадських, культових спорудах і планувальних особливостях мобільних поселень. Більш того, в генезі мобільної архітектури суттєву роль відігравав військовий спосіб життя, який вимагав перебування в похідних умовах доволі значної кількості осіб. Подібному явищу на теренах нашої держави в контексті вивчення архітектурно-містобудівних характеристик взагалі не приділялося уваги дослідників. Спосіб господарювання землеробських суспільств сприяв виникненню стаціонарних наземних, напівземлянкових і землянкових будівель. Не дивлячись на великий інтерес науковців до розвитку стаціонарної довготривалої архітектури поза увагою залишається вивчення найдавніших її типів. Досвід вітчизняного та закордонного вивчення двох основних видів архітектури – мобільного і стаціонарного, а також аналіз літературних джерел з даної тематики дозволяють зробити висновок про актуальну потребу оновлення науково-методологічних підходів з вивчення виникнення і розвитку мобільної архітектури в контексті вивчення історичних етнологічних аспектів (господарської і військової справи), що були характерними для теренів сучасної України протягом тисяч років і рекомендацій по їх вивченню з врахуванням нововиявлених факторів і умов.

Метою роботи є аналіз розвитку архітектури в історичні періоди на теренах України і розробка рекомендацій щодо функціонально-типологічних видів архітектури, пов'язаних окрім природно-географічних, історичних та економічних впливів з етнологічними аспектами. Мета роботи обумовила дослідження основних факторів, що впливають на сталість чи мобільність архітектури в цілому, а також розробку рекомендацій визначення історичних типів архітектури в умовах України. Не зважаючи на суттєві зміни природно-географічних факторів, актуальність вивчення мобільної архітектури обумовлюють військові події останніх років. До того ж, без належної уваги на сьогодні залишається потужний пласт кочівницької культури – важливого етнологічного явища в історії держави. Комплексних методів дослідження потребують яскраві

приклади мобільної архітектури – намети-юрти, з їх функціонально-планувальними і архітектурно-містобудівними рішеннями. Для вивчення особливостей і характеристик найдавнішого і найрозповсюдженішого типу стаціонарної архітектурної будівлі – землянка-напівземлянка, слід враховувати не лише місцеві природно-географічні умови, а й національні традиції в рішенні конструктивних засобів, інтер'єрних просторів, регіональних особливостей у використанні місцевих матеріалів будівництва.

Висновки по даній роботі передбачають розгляд низки питань з особливостей виникнення і розвитку двох основних видів архітектури – мобільного і стаціонарного для теренів України. Автором пропонується оновлення підходу до вивчення мобільної архітектури, розробка і уточнення її генези в контексті вітчизняної науки, акцентується увага на ретельному архітектурно-містобудівному вивченні найдавніших типів стаціонарної архітектури, адаптованих регіонально до природно-географічних і етнічних впливів. Головним висновком є недооціненість мобільного виду архітектури і відповідно неповнота викладення в історії становлення архітектури України кочового та військового суспільств з характерними для різних історичних етапів етнологічними аспектами.